

Yleiskatsaus ikääntyneiden palveluihin

Vanhusneuvosto 20.05.2025 § 28
351/00.02.05/2021

Palveluasiantuntija Siun soten ikääntyneiden palveluista vierailee kokouksessa.

Vanhusneuvosto: Palveluasiantuntija kertoi vanhusneuvostolle ikääntyneiden palveluiden tämän hetkisestä tilanteesta.

Siun sotella on erilaisia verkkosivuja, joista saa neuvoja ja vinkkejä terveyteen ja hyvinvointiin.

Kaatumisen ehkäisy-sivu, jossa voi mm. arvioida onko oma kaatumisriski lisääntynyt. Kaatumisen ehkäisy parantaa terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua.

Hoida hyvinvointiasi-sivu, josta löytyy tietoa, miten edistää omaa hyvinvointia terveellisillä elämäntavoilla, mielen hyvinvoinnilla ja turvallisella arjella.

Ikääntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelma 2023-2026 on hyväksytty Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 12.12.2023 ja on päivitetty vuonna 2024. Suunnitelmassa on kuusi painopistettä

- Toimintakykyisenä arjessa
- Yksinäisyyden vähentäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
- Elintapaohjaus kaikkien saatavilla
- Alueellinen yhteistyö
- Digi- ja teknologiataitojen tukeminen
- Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hyte-ohjelma on laadittu yhteistyössä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen kanssa. Hyte-ohjelman painopisteet on hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat, osallisuus ja yhteisöllisyys ja turvallinen arki ja ympäristö.

Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025-2028 on hyvinvointialueen aluevaltuuston käsittelyssä toukokuussa.

Väestö ikääntyy Pohjois-Karjalassa erityisen voimakkaasti 2020-luvulla (lähde Tilastokeskus, väestöennusteet). Yli 65-v. vuonna 2024 oli Nurmeksessa 3468 ja yli 75-v. 1688 henkilöä, ennuste v. 2030 yli 75-v. 1902 henkilöä.

Siun soten ikääntyneiden palvelualueet v. 2025 ovat

- kotona asumista tukevat palvelut
- kotihoitopalvelut
- asumispalvelut, yhteisöllinen asuminen
- asumispalvelut, ympärivuorokautinen palveluasuminen

- toimialueen yhteiset palvelut

Ikääntyvien palveluihin voi hakeutua seniorineuvonta Ankkurin kautta, sähköisellä hakemuksella tai ilmoituksella sosiaalihuollon tarpeesta. Palvelut myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Kotona asumista tukevia palveluja ovat

- Asiakas- ja sosiaaliohjaus
- Tukipalvelut
- Gerontologinen sosiaalityö
- Omais- ja perhehoito
- Rintama- ja sotaveteraanien palvelut
- Teknologiapalvelut

Nurmeksessa kotihoidon asiakkaita on (suluissa yli 75-v.) 113 (84) 30.4.2025, joilla käytössä kuvapuhelin 9, lääkannostelija 41, muita turvalaitteita (mm.turvapuhelimet) 220.

Asumispalvelut jaetaan yhteisölliseen asumiseen, ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja perhehoitoon. Siun soten asumispalveluissa on reilu 2400 asukasta. Nurmeksessa 204 (30.4.2025), Siun soten omat yksiköt ovat Kyrölä ja Kotoranta.

Vanhusneuvosto kommentoi, että Välskäristä saisi erinomaisen yhteisöllisen asumisen yksikön vähäisillä muutoksilla.

Digisotekeskus hoitaa perusterveydenhuollon asiakkaita/potilaita digitaalisin menetelmin koko hyvinvointialueella. Digisotekeskuksessa voidaan hoitaa esimerkiksi terveyteen, sairauteen, neuvolapalveluihin ja mielenhyvinvointiin liittyviä asioita muun muassa reaaliaikaisessa chatissa. Lisäksi palvelusta voi saada ohjausta ja neuvontaa arjen huoliin ja Siun soten palveluihin.

Ikäneuvola on tarkoitettu yli 65-vuotta täyttäneille kotona itsenäisesti asuville ihmisille. Ikäneuvolan tavoitteet ovat hyvinvoinnin, terveyden ja terveellisten elintapojen sekä toimintakyvyn edistäminen, sairauksien ja tapaturmien ennaltaehkäiseminen, ongelmien tunnistaminen ja varhainen tuki.

Kotikuntoutus tukee kotona pärjäämistä. Tavoitteena on tukea mahdollisimman itsenäistä ja turvallista arkea omassa elinympäristössä.

Ikäkuntoutus on geriatrisen keskuksen järjestämää tavoitteellista ja ennaltaehkäisevää kuntoutustoimintaa ikäihmisille, joiden kotona selviytyminen on heikentyneen toiminta- ja liikuntakyvyn, alkavan muistisairauden tai yksinäisyyden vuoksi uhattuna. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla tuetaan ikääntyvän kotona asumista, oma-toimista arkielämässä suoriutumista ja sosiaalista kanssakäymistä.

Muistihoitaja auttaa muistisairauksien varhaisessa tunnistamisessa, ohjaa jatkotutkimuksiin sekä seurantaan diagnoosin jälkeen.

Voimaa vanhuuteen -toimintamalli Pohjois-Karjalassa:

- Kohderyhmänä kotona vielä itsenäisesti pärjäävät toimintakyvyltään heikentyneet ikäihmiset.
- Tavoitteena on tiivistää yhdyspintatyötä ja rakentaa sujuva palvelupolku hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen palveluihin ja yhtenäistää liikuntatoimintaa alueella.
- Työn keskiössä on löytää vähän liikkuvat iäkkäät, lisätä heille liikuntaneuvontaa, elintapaohjausta, voima- ja tasapainosisäلتöistä liikuntaa sekä vertaisohjattua toimintaa.
- Alueella luodaan yhteisiä käytänteitä kaatumisten ehkäisyn tueksi.
- Ohjelmaa rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kohderyhmä on kotona vielä itsenäisesti pärjäävät, mutta toimintakyvyltään heikentyneet ikäihmiset, joilla on

- Liikkumisvaikeuksia
- Alkavia muistiongelmia
- Lievää alakuloa, joka vaikeuttaa osallistumista
- Yksinäisyyden kokemusta
- Riskejä lisäävä elämäntilanne

Kuntien asettamia tavoitteita ovat yhdyspintatyö ja asiakasohjaus, liikuntaneuvonta- ja elintapaohjaus, kaatumisen ehkäisy, vertaisohjattu toiminta, ulkoiluystävä toiminta ja järjestöyhteistyö.

Miun hyvinvointi.fi- sivulta löytyy tiedot hyvinvointia tukevasta toiminnasta Pohjois-Karjalan alueella.

Siun sotella yhteistyötä on ollut mm. Muisti ja ruoka – hankkeen kanssa 2023-2025 ja Ikäinstituutti on saanut erillisrahoitusta kotihoidon asiakkaiden ulkoilun kehittämiseen Siun soten kanssa. Ikäinstituutin hakema "luontovuosihanke". Luonnon terveyshyödyt osaksi suomalaista arkea- Sitran hankeraha.

Tämä pykälä käsiteltiin kokouksen viimeisenä.